

Садова А.П. Особливості вивчення англійської мови засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та жестової мови молоддю з порушеннями слуху. Алла Садова. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – С. 266-269. Режим доступу <https://www.sspu.sumy.ua>

УДК 376.056 (045)

Садова А.П.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ЖЕСТОВОЇ МОВИ В УМОВАХ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Актуальність. Професійна діяльність учителя жестової мови в умовах спеціального закладу – це надзвичайно складна психолого-педагогічна система із специфічним змістом, ієрархією структурних компонентів, причинно-наслідковими зв'язками, способами розв'язання глобальних і локальних суперечностей. Цілісне розуміння сутності цього педагогічного явища не було предметом вивчення ні у сурдопедагогічних дослідженнях, ні у лінгводидактичних. На погляд Кульбіді С.В., має ґрунтуватися на концептуальній основі визначення положень методології, розроблення і функціонального забезпечення гнучкої системи скоординованих дій, функцій, обов'язків, рівнів опанування жестомовної комунікативної компетенції (ЖКК) та системи роботи, спрямованої на досягнення освітньо-розвивальних цілей двомовного процесу навчання нечуючих [4]. Тому виникає нагальна потреба підготовки фахівця — вчителя жестової мови, здатного якісно виконувати функції професійної діяльності в умовах двомовного процесу навчання. Про невідкладність її задоволення свідчать такі державні нормативні документи, як «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2020 роки», Закон України «Про освіту» [2].

Мета — розкрити значення концептуальних засад професійної діяльності вчителя жестової мови в умовах спеціального закладу.

Садова А.П. Особливості вивчення англійської мови засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та жестової мови молоддю з порушеннями слуху. Алла Садова. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – С. 266-269. Режим доступу <https://www.sspu.sumy.ua>

Виклад основного матеріалу. Професійна діяльність вчителя жестової мови базується на концепціях [1,3]. Значення терміну «концепція» означає дещо фундаментальне у певній сфері життєдіяльності суспільства, перекладі з латини «*conception*» - розуміння, систематизація. В етимологічному аспекті лексема «концепт» означає формулювання, загальна думка, поняття. Отже, концепція – це такий теоретичний конструкт, що в різних галузях знань є системою поглядів на процес чи явище.

В освітній галузі ми спираємося на поняття «педагогічна концепція», що трактується як основоположний задум, ідея педагогічної теорії, яка вказує на спосіб побудови цілісної системи засобів розвитку, навчання і виховання. Також його можна розуміти як одну із форм проектування для викладення головної точки зору, провідного задуму та вихідних теоретичних принципів побудови педагогічних систем. В наш час педагогічні концепції пов'язують із дослідницькою діяльністю науковців, які вдосконалюють чи розробляють новітні моделі педагогічних систем. Не винятком у сурдопедагогічній галузі є концепції 2009 та 2012 років, які за своїми вимірами, як на теоретичному, так і практичному рівнях, є актуальними, оригінальними і значущими, а за якістю розроблення – обґрунтованими, конкретними лаконічними, чіткими, логічними, завершеними. У кожній з них описано початковий задум зміни сурдопедагогічної дійсності за сукупністю уявлень її авторів (Кульбіді С., Чепчиної І.), (Кульбіді С., Чепчиної І., Н. Адамюк, Н. Іванюшевої, Н. Зборовської, Л. Лещенко та ін.), а про те, як саме мають відбуватися ці зміни. Для цього автори предметно змодельовали ідеальний образ освітньої системи двомовного навчання нечуючих, розкрили особливості цього процесу та обґрунтували механізми її трансформації у новий якісний стан [4]. Для здійснення професійної діяльності вчителя жестової мови важливою є

Садова А.П. Особливості вивчення англійської мови засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та жестової мови молоддю з порушеннями слуху. Алла Садова. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – С. 266-269. Режим доступу <https://www.sspu.sumy.ua>

узагальнений алгоритм поетапності розкриття рівнів кожної педагогічної концепції, зокрема:

Рівні концепцій		
методологічний	теоретичний	емпіричний
система принципів, що сприяє генеруванню та відбору ідей, установлювати між ними взаємозв'язок, фіксувати факти, виявляти педагогічні закономірності	система науково обґрунтованих опорних ідей, суджень, понять для опису явищ, що підлягають вивченню	упорядкована і взаємопов'язана побудова системи педагогічних фактів для пояснення сутності, контурів і загальних закономірностей вияву досліджуваного феномена

Вчитель жестової мови має у двох концепціях цілісний теоретико-практичний взаємопов'язаний конструкт, що відображає ідеальний образ моделі педагогічної системи за її базовим (обґрунтування провідної ідеї та положень використання УЖМ), методологічним (визначення підходів, закономірностей і принципів організації професійної діяльності під час двомовного процесу) та праксеологічним (умови підвищення ефективності професійної діяльності та рівні опанування ЖЖК компетенціями) складниками.

Концептуальні засади професійної діяльності вчителя жестової мови в умовах спеціального закладу є вихідними теоретичними і стратегічними орієнтирами у створенні, популяризації двомовності, формування ціннісних установок. Дослідниками враховано те, що гуманістична парадигма функціонування й розвитку сучасного суспільства зумовлює необхідність прискорення соціальних, економічних та освітніх інтеграційних процесів, у яких двомовність є провідною ідеєю життєдіяльності освітнього закладу, де

Садова А.П. Особливості вивчення англійської мови засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та жестової мови молоддю з порушеннями слуху. Алла Садова. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року, м. Суми). – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – С. 266-269. Режим доступу <https://www.sspu.sumy.ua>

навчаються нечуючі. У цьому контексті вчитель жестової мови є зразком, провідником особистісного, духовного і творчого зростання нечуючої дитини.

Висновки. Таким чином, професійна діяльність вчителя жестової мови в умовах спеціального закладу охоплює опору на вихідні джерела двох концепцій, цілі і завдання, що зумовлюють виявлення найістотніших ознак перебігу освітнього процесу двомовності з метою його подальшого якісного вдосконалення. Послідовність професійних дій ґрунтується на основних положеннях, найдоцільніших сурдопедагогічних підходах, закономірностях, принципах, етапності та очікуваної результативності організації двомовного процесу у закладі, реалізація яких регламентується компетентнісним та саморегулятивним структурними компонентами вчителя жестової мови. Від усвідомленості вчителя залежатиме переведення запропонованих інновацій із теоретичної у практичну площину та подальшого створення необхідних і достатніх педагогічних умов підвищення ефективності двомовного процесу для нечуючих у контексті представленої теми.

Список використаних джерел.

1. Концепція білінгвального навчання осіб з порушеннями слуху / [С. В. Кульбіда, І. І. Чепчина та ін.]. – К. : УТОГ, 2011. – 53 с. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua>, <http://lib.iitta.gov.ua/9292/>
2. Кульбіда С.В. Концептуальні засади навчання нечуючих і використання жестової мови (на матеріалах зарубіжної теорії та практики) / С.В. Кульбіда // Жестова мова й сучасність: збірник наукових праць. – 2008. – Вип. 3. – С. 26 – 33. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/1978/>
3. Кульбіда С.В., Чепчина І.І. Проект концепції жестової мови в Україні С. Кульбіда, І. Чепчина.- Дефектологія. - № 3. – 2009. – С. 3 – 7. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/706187/>
4. Kulbida S. (2017) The Steps Ukrainian science in the study and popularization the Ukrainian Sign Language / Svitlana Kulbida / Issues of upbringing and teaching in the context of modern conditions of objective complication of the person's social adaptation processes. – Peer-reviewed materials digest (collective monograph) published following the results of the CXXXVIII International Research and Practice Conference and I stage of the Championship in Psychology and Educational sciences (London, February 9 - February 15, 2017). - S. 26 – 28. Режим доступу gisap.eu/ru/node/119449.